

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 45/2026-32

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára a sudcov Petra Straku (sudca spravodajca) a Ľuboša Szigetihó v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], zastúpeného FAKTOR Legal, s. r. o., Bárdošova 2/A, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. B1-4Cbi/9/2015 a postupu Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 3CoKR/75/2023 (predtým sp. zn. 3CoKR/11/2022) takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Mestského súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. B1-4Cbi/9/2015 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Mestskému súdu Bratislava III **p r i k a z u j e** v konaní sp. zn. B1-4Cbi/9/2015 konať bez zbytočných prietahov.
3. Sťažovateľovi **p r i z n á v a** finančné zadostučinenie **2 500 eur**, ktoré mu **j e p o v i n n ý** zaplatiť Mestský súd Bratislava III do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Mestský súd Bratislava III **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **856,75 eur** a zaplatiť ich jeho právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 8. decembra 2024 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1

a na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom mestského a krajského súdu v konaniach uvedených v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľ zároveň žiada priznať finančné zadosťučinenie 10 000 eur od mestského súdu a 10 000 eur od krajského súdu a náhradu trov právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a dožiadaných rozhodnutí vyplýva, že sťažovateľ vystupoval v procesnom postavení žalovaného v konaní vedenom pôvodne Okresným súdom Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) o určenie neúčinnosti právneho úkonu na základe žaloby podanej 23. marca 2015.

3. V predmetnom spore rozhodol okresný súd rozsudkom zo 16. augusta 2021 v spojení s opravným uznesením z 13. októbra 2021 tak, že určil, že zmluva o prevode obchodného podielu v spoločnosti ADANO PLUS s.r.o. „v likvidácii“ je voči veriteľom úpadcu v konkurznom konaní vedenom okresným súdom právne neúčinná (výrok I), sťažovateľovi uložil povinnosť vydať do konkurznej podstaty úpadcu peňažnú náhradu 249 900 eur v lehote do 3 dní od právoplatnosti rozsudku (výrok II) a žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania voči sťažovateľovi v rozsahu 100 %.

4. Sťažovateľ podal proti rozsudku okresného súdu odvolanie. Konanie o odvolaní bolo krajským súdom vedené pod sp. zn. 3CoKR/11/2022, ale spis bol 16. júna 2023 vrátený mestskému súdu bez rozhodnutia o odvolaní. Dôvodom vrátenia spisu bolo, že odvolanie sťažovateľa malo nedostatok formy. Po odstránení tohto nedostatku bol spis opätovne predložený krajskému súdu, ktorý bol zaevidovaný pod novou sp. zn. 3CoKR/75/2023.

5. Rozsudkom z 30. októbra 2024 rozhodol krajský súd tak, že potvrdil rozsudok okresného súdu v napadnutom výroku I v spojení s opravným uznesením z 13. októbra 2021 (výrok I) a v napadnutom výroku II a v súvisiacom výroku III vec zrušil a vrátil mestskému súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (výrok II).

6. Rozsudok okresného súdu zo 16. augusta 2021 nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť v spojení s rozsudkom krajského súdu z 30. októbra 2024 vo výroku I 27. decembra 2024.

7. Podľa vyjadrenia zákonnej sudkyne bol v predmetnom spore nariadený termín pojednávania na 6. marec 2025, ktorý bol následne zrušený z dôvodu podania dovolania sťažovateľom 26. februára 2025 proti výroku I rozsudku krajského súdu z 30. októbra 2024. Spis bol predložený Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky 5. júna 2025 na rozhodnutie o podanom dovolaní.

8. Ústavný súd uznesením č. k. II. ÚS 45/2026-17 z 28. januára 2026 prijal ústavnú sťažnosť na ďalšie konanie v celom rozsahu.

II.

Argumentácia sťažovateľa

9. Sťažovateľ namieta neprimeranosť a ústavnú neakceptovateľnosť celkovej dĺžky konania, keďže súdne konanie začalo 23. marca 2015 a do dňa podania ústavnej sťažnosti nebolo právoplatne skončené. Podľa sťažovateľa nie je prípad natoľko zložitý, aby odôvodňoval viac ako deväťročný súdny proces. Určitá skutková zložitnosť spočíva v posúdení niekoľkých listinných dôkazov, jednoduchých skutkových tvrdení a v určení výpočtu výšky, ktorú by mal sťažovateľ v prípade preukázania odporovateľnosti vydať do konkurznej podstaty. Po právnej stránke bolo

potrebné posúdiť namietanú aktívnu vecnú legitímáciu žalobcu, spôsob výpočtu ukrátenia veriteľa a splnenie hmotnoprávnych podmienok odporovateľnosti právnych úkonov.

10. Podľa názoru sťažovateľa k celkovej dĺžke konania neprispel a zdôrazňuje, že súd konal v podstate bez neho, čo vyplýva z rozsudku okresného súdu zo 16. augusta 2021. Spor má preňho veľký význam vzhľadom na to, že v prípade plného úspechu žalobcu by bol povinný vydať do konkurznej podstaty úpadcu sumu 249 900 eur, čo je preňho bezpochyby likvidačné. Sťažovateľ je tak od roku 2015 v právnej a finančnej neistote a v strachu o svoju budúcnosť.

11. Sťažovateľ poukazuje na absolútnu nečinnosť okresného súdu v čase po doručení žaloby, na základe ktorej súd urgoval aj žalobca prípisom z 19. apríla 2016. Rovnako tak krajský súd predĺžil dĺžku súdneho sporu jeho „(ne)konaním“. Súdny konajú celkovo pomaly a majú väčšie časové medzery medzi jednotlivými úkonmi.

III.

Vyjadrenie mestského a krajského súdu

III.1. Vyjadrenie mestského súdu:

12. Zákonná sudkyňa mestského súdu zhrnula podstatné body chronológie napadnutého konania a doplnila, že pôvodne nariadený termín pojednávania na 6. marec 2025 bol zrušený z dôvodu podania dovolania sťažovateľom 26. februára 2025 proti výroku I rozsudku krajského súdu z 30. októbra 2024. Spis sa od 5. júna 2025 nachádza na najvyššom súde z dôvodu podaného dovolania.

13. Predsedníčka mestského súdu uviedla, že od prerozdelenia veci koná mestský súd plynulo a aktuálny priebeh konania závisí od plynulosti rozhodovania najvyššieho súdu. Je nesporné, že ústavná sťažnosť bola podaná až 8. decembra 2025 (správne má byť 8. decembra 2024, pozn.), teda v čase, keď zo strany mestského súdu nedochádzalo k priesťahom v konaní. Ak sťažovateľ mienil podať ústavnú sťažnosť na postup konajúceho súdu, mal tak spraviť v čase, keď vznikali tvrdené priesťahy v konaní. S ohľadom na rozhodovaciu prax ústavného súdu sa domnieva, že sťažnosť nie je dôvodná, keďže v čase jej podania k namietanému porušovaniu práva zo strany mestského súdu nedochádza a jeho tvrdená nečinnosť netrvá. Navrhnuté finančné zadosťučinenie považuje za excesívne.

III.2. Vyjadrenie krajského súdu:

14. Krajský súd vo svojom vyjadrení uviedol, že nesúhlasí s argumentom sťažovateľa o jednoduchosti prejednávanej veci spočívajúcej v posúdení pár listín. Uvedené nezodpovedá zisteniam, na ktorých je rozhodnutie odvolacieho súdu založené. V prípade incidenčných žalôb ide o dôsledné posúdenie splnenia prísnych podmienok v zmysle predpisov konkurzného práva a zároveň s ohľadom na charakter sporu aj o posúdenie hmotnoprávnych účinkov právneho úkonu, ktorého neúčinnosti sa žalobca domáha, a na to nadväzujúce rozhodovanie o následku neúčinnosti vo forme peňažnej náhrady do konkurznej podstaty. Argumentácia o jednoduchosti sporu predstavuje len subjektívny názor sťažovateľa, ktorý nedisponuje kvalifikovaným vzdelaním oprávňujúcim ho na takúto argumentáciu.

15. Vec bola krajskému súdu doručená prvýkrát 8. februára 2022 a bola zapísaná pod sp. zn. 3CoKR/11/2022. Pretože však boli zistené nedostatky odvolania (absencia podpisu odvolateľa

na odvolaní), vec bola 30. júna 2023 vrátená súdu prvej inštancie bez rozhodnutia. Po odstránení nedostatkov súd prvej inštancie opätovne vec predložil odvolaciemu súdu na rozhodnutie o odvolaní 18. augusta 2023 a vec bola zapísaná pod sp. zn. 3CoKR/75/2023. O odvolaní žalovaného bolo následne rozhodnuté 30. októbra 2024 v poradí zapísaných vecí, a to s prihliadnutím na počet vecí v senáte. Pokiaľ ide o podanie ústavnej sťažnosti, túto sťažovateľ doručil ústavnému súdu 8. decembra 2024, t. j. v čase, keď už bolo o odvolaní žalovaného krajským súdom rozhodnuté.

16. K obavám sťažovateľa o možnosti hradiť peňažnú náhradu 249 900 eur do konkurznej podstaty krajský súd uviedol, že tieto sú nateraz neopodstatnené, pretože uvedenú sumu ani odvolací súd nepovažoval za vyplývajúcu z vykonaného dokazovania a v tomto smere uložil súdu prvej inštancie povinnosť riadne sa vysporiadať s produkovanými dôkazmi, najmä s ohľadom na úkony žalobcu (správcu), ktorý pohľadávku z peňažnej náhrady zapísal do súpisu a previedol v rámci súboru pohľadávok za sumu 9 000 eur. Peňažná náhrada predstavuje následok neúčinného právneho úkonu a uplatňuje sa voči osobe, ktorá získala „úžitok“ z napadnutého právneho úkonu v neprospech majetku úpadcu (konkurznej podstaty). Kvantifikácia peňažnej náhrady a uloženie povinnosti sťažovateľovi k jej náhrade tak nie je zásahom do jeho práv, ale predstavuje zákonný spôsob náhrady získaného úžitku z majetku úpadcu, ktorú je potrebné plniť v prospech konkurznej podstaty.

17. Ústavnú sťažnosť považuje krajský súd za nedôvodnú vzhľadom na dĺžku konaní vedených na krajskom súde pod sp. zn. 3CoKR/11/2022 (17 mesiacov) a sp. zn. 3CoKR/75/2023 (14 mesiacov), ako aj vzhľadom na už uvedené skutočnosti.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

18. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie vecí v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 302/2020).

19. Účelom základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia súdu. Samotným prerokovaním vecí na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K odstráneniu stavu právnej neistoty dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Namietané porušenie základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov sa skúma s ohľadom na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti vecí, (ii) správania účastníka a (iii) postupu súdu.

20. Pokiaľ ide o kritérium právnej a faktickej zložitosti vecí, predmetom napadnutého konania je rozhodovanie o žalobe o určenie neúčinnosti právneho úkonu, v ktorom má sťažovateľ postavenie žalovaného. Po právnej stránke ide o vec, ktorá patrí do štandardnej rozhodovacej agendy všeobecných súdov. Určitý stupeň náročnosti možno konštatovať v súvislosti s ustálením výšky peňažnej náhrady z neúčinného právneho úkonu a s tým súvisiacim hodnotením predložených dôkazov.

21. Pri hodnotení ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa v napadnutom konaní, ústavný súd vychádzal z chronológie napadnutého konania, pričom nezistil, že by sťažovateľ svojím správaním prispel k jeho doterajšej dĺžke.

22. Tretím hodnotiacim kritériom je postup všeobecných súdov. Ústavný súd najprv pristúpil k prieskumu konania zo strany mestského súdu (predtým okresného súdu). O žalobe z 23. marca 2015 rozhodol okresný súd meritórnym rozsudkom zo 16. augusta 2021, teda po 6 rokoch a 5 mesiacoch. Už z tejto skutočnosti vyplýva, že aj bez toho, aby sa ústavný súd podrobne zaoberal jednotlivými úkonmi mestského (okresného) súdu, takáto dĺžka konania je sama osebe neprimeraná. Ani prípadná právna či skutková zložitnosť sporu nemôže ospravedlniť uvedenú dĺžku konania (I. ÚS 582/2015, I. ÚS 54/2016, IV. ÚS 512/2022, II. ÚS 139/2023). K predĺženiu konania prispel mestský súd okrem potreby vydania opravného uznesenia z 13. októbra 2021 aj tým, že po podaní odvolania bol spis krajskému súdu predložený predčasne. Krajský súd teda bez rozhodnutia vo veci vrátil spis mestskému súdu z dôvodu nutnosti odstránenia nedostatkov, aj keď je nutné konštatovať, že krajský súd k tomuto kroku pristúpil po neprimerane dlhej dobe (pozri bod 24 tohto rozhodnutia). Napokon ústavný súd upozorňuje na neefektívnu činnosť mestského súdu, keďže krajský súd zrušil rozsudok okresného súdu v časti výroku II a III a vec mu v tejto časti vrátil na ďalšie konanie. Krajský súd dospel k záveru, že výrok II rozsudku, ktorým súd prvej inštancie rozhodol o povinnosti žalovaného uhradiť peňažnú náhradu do podstaty vo výške 249 900 eur, bol sťažovateľom napadnutý dôvodne. Mestský súd sa nevysporiadal s dôkazmi predloženými v konaní k výške tejto peňažnej náhrady a bez ohľadu na zásadné rozpory v skutkovom stave, tvrdenia žalobcu a ním predkladané rozporné dôkazy si osvojil záver o dôvodnosti peňažnej náhrady v sume 249 900 eur, v dôsledku čoho bolo rozhodnutie v tejto časti nepreskúmateľné, nedostatočne odôvodnené. V tejto súvislosti nemôže obstať obrana mestského súdu o tom, že v dobe podania ústavnej sťažnosti (8. december 2024) nedochádza k namietanému porušovaniu práva zo strany mestského súdu a jeho tvrdená nečinnosť netrvá. Rozsudok okresného súdu nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť 27. decembra 2024 na základe rozsudku krajského súdu z 30. októbra 2024 (teda pred podaním ústavnej sťažnosti), ale len vo vzťahu k výroku I, ktorým bolo rozhodnuté o neúčinnosti právneho úkonu. Vo vzťahu k určeniu výšky peňažnej náhrady (výrok II) a v súvisiacom výroku III o nároku na náhradu trov prvoinštančného konania napadnuté konanie nebolo právoplatne skončené.

23. S prihliadnutím na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že postupom mestského súdu v napadnutom konaní bolo porušené základné právo sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

24. Čo sa týka postupu krajského súdu, ústavný súd vníma ako problematické obdobie od predloženia spisu 8. februára 2022 do 30. júna 2023, keď bol spis vrátený súdu prvej inštancie z dôvodu odstránenia nedostatkov v súvislosti s podaným odvolaním. Krajský súd mal na uvedené reagovať nepochybne skôr, čím by sa konanie vedené najprv pod sp. zn. 3CoKR/11/2022 zbytočne nepredĺžilo. Následne od 18. augusta 2023 do 30. októbra 2024 (vyhlásenie rozsudku) už krajský súd postupoval promptne a konanie vedené pod sp. zn. 3CoKR/75/2023 trvalo ústavne akceptovateľnú dobu 14 mesiacov. Pri hodnotení postupu krajského súdu však ústavný súd vzal do úvahy, že predmetná vec síce v čase podania ústavnej sťažnosti (8. december 2024) nebola právoplatne skončená, ale sťažovateľ ju podal po tom, ako bol rozsudok krajského súdu verejne vyhlásený 30. októbra 2024, čo nezanedbateľne oslabuje pocity právnej neistoty sťažovateľa v čase

podávania ústavnej sťažnosti (m. m. III. ÚS 278/2025, III. ÚS 336/2025). Z tohto dôvodu ústavný súd časti ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľ namietal postup krajského súdu, nevyhovel.

25. Vo vzťahu k námietke sťažovateľa o porušení jeho základného práva na právnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy) postupom všeobecných súdov ústavný súd uvádza, že v systematike ústavy sú primeraná celková dĺžka, rýchlosť, plynulosť a efektívnosť súdneho konania obsahom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, a nie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov nespadá pod ochranu čl. 46 ods. 1 ústavy, pokiaľ namietané porušenie tohto základného práva nedosahuje takú intenzitu, že s ohľadom aj na ďalšie konkrétne okolnosti daného prípadu by bolo možné uvažovať o odmietnutí spravodlivosti. Deklarované prietahy na strane mestského súdu nesignalizujú v sťažovateľovom prípade takú intenzitu prietáhov, ktoré by mohli viesť k vysloveniu porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. k formulovaniu úvah o odopretí spravodlivosti (*denegatio iustitiae*). Ústavný súd preto v tejto časti ústavnej sťažnosti sťažovateľa nevyhovel (bod 5 výroku tohto nálezu).

26. Podľa § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd v nadväznosti na výrok uvedený v bode 1 výrokovej časti nálezu v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľovi prikázal mestskému súdu, aby v ďalšom konaní konal bez zbytočných prietáhov.

V.

Primerané finančné zadost'učinenie

27. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie. Cieľom primeraného finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu namietaného porušenia (III. ÚS 189/2023).

28. Ústavný súd pri svojom rozhodovaní prihliadol na celkovú dĺžku konania pred mestským (okresným) súdom a osobitne na nesústredený a neefektívny postup mestského súdu. Na uvedenom základe ústavný súd rozhodol, že sťažovateľovi priznáva primerané finančné zadost'učinenie 2 500 eur, ktoré mu je mestský súd povinný zaplatiť, a to v zmysle § 135 ods. 1 zákona o ústavnom súde do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

VI.

Trovy konania

29. Podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (§ 11 ods. 3, § 13 ods. 2 a § 16 ods. 3) sťažovateľovi vznikol nárok na náhradu trov za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava právneho zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti) v roku 2024 v sume 713,96 eur. Ústavný súd vypočítanú náhradu trov sťažovateľa zvýšil podľa § 18 ods. 3 vyhlášky o daň z pridanej hodnoty v sume 142,79 eur, pretože právny zástupca sťažovateľa je platiteľom tejto nepriamej dane. Pri určení výšky jej sadzby postupoval podľa § 27 ods. 5 zákona č. 222/2004 Z. z.

o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o DPH“), v zmysle ktorého sa pri zmene sadzby dane použije pri každom vzniku daňovej povinnosti sadzba dane platná v deň vzniku daňovej povinnosti. Keďže daňová povinnosť právneho zástupcovi sťažovateľa vznikla dňom dodania služby (§ 19 ods. 2 zákona o DPH), pri úkonoch právnej služby realizovaných a vyúčtovaných do 31. decembra 2024, použil ústavný súd sadzbu dane z pridanej hodnoty vo výške 20 %.

30. Priznanú náhradu trov konania je mestský súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa označeného v záhlaví tohto nálezu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. marca 2026

Peter Molnár
predseda senátu